

Česká republika

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola Damníkovo,
okres Ústí nad Orlicí**

Damníkovo 25, 561 23 Damníkovo

Identifikátor školy: 600 104 851

Termín konání komplexní inspekce: 20. – 24. leden 2003

Čj.:	105 142/03-5126
Signatura:	kj5zw101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Damníkovo, okres Ústí nad Orlicí, je od 1. ledna 2003 příspěvkovou organizací. Podle Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 27. listopadu 2002, čj. 30 993/02-21, sdružuje mateřskou školu, základní školu, školní družinu a školní jídelnu. Ve školním roce 2002/2003 dochází do mateřské školy 19 dětí, základní školu navštěvuje 120 žáků, z toho je 60 dojíždějících z okolních čtyř obcí.

Mateřská škola má jednu třídu, skupina dětí je heterogenní ve věku od tří do šesti let. Nejsou v ní děti se zdravotním postižením ani s odkladem školní docházky. Základní škola je úplná, se sedmi třídami, společně probíhá vyučování prvního ročníku se třetím a druhého s pátým. Výuka se uskutečňuje podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2. Školní družina má jedno oddělení. Školní jídelna slouží především potřebám školy, doplňkově vaří i pro cizí strávníky.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy ve škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy ve škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v základní škole v předmětech český jazyk, matematika, anglický jazyk, prvouka, přírodověda, fyzika, chemie, zeměpis, hudební výchova, výtvarná výchova a informatika,
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v mateřské škole,
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve školní družině,
- personálních a materiálně-technických podmínek školního stravování,
- aktuálního stavu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO) ve vztahu k žákům školy z hlediska požadavků stanovených právními předpisy.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

V mateřské škole pracují s dětmi dvě učitelky s odpovídající kvalifikací. Žákům základní školy se při vyučování věnuje celkem deset pedagogických pracovníků, všichni s vysokoškolským pedagogickým vzděláním. V 1. – 5. ročníku vyučují tři učitelky, z nichž pouze jedna splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na 1. stupni, dvě jsou aprobované pro 2. stupeň. Hodiny matematiky, chemie, dějepisu, přírodopisu, rodinné výchovy a praktických činností na 2. stupni vedou výhradně pedagogové s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro tyto obory. Výuka anglického a německého jazyka, fyziky, zeměpisu, občanské výchovy, hudební a výtvarné výchovy, tělesné výchovy a informatiky je zajištěna vyučujícími bez odborné způsobilosti. Český jazyk vyučuje plně kvalifikovaná učitelka a učitel splňující podmínky odborné způsobilosti pro jiné předměty. Vychovatelka školní družiny má pro danou činnost adekvátní vzdělání.

Jediným poradním orgánem ředitele je pedagogická rada, která se schází pravidelně na začátku školního roku a dále pak ve čtvrtletích. Zápisy z jejích jednání jsou pečlivé, přehledné. Metodické orgány ve škole ustaveny nejsou. Otázky, týkající se výchovně vzdělávacího procesu, učitelé diskutují při každodenních setkáních ve sborovně. Plán hospitací ani jiných kontrol vedení školy nevypracovává, kontrolní činnost probíhá neformálně. Kromě ředitele je jí pověřen i zástupce. Získané poznatky z navštívených hodin nejsou zaznamenávány. Doloženy byly pouze zápisy z hospitací prováděných v mateřské škole bývalou ředitelkou podle rozpisu v ročním plánu. V něm jsou dopředu stanoveny i cíle kontrol. Závěry a hodnocení zhlédnutých aktivit se k nim ale většinou nevztahují.

Pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v mateřské škole je k dispozici kvalitní odborná literatura včetně metodických materiálů. Obě učitelky se též zúčastňují vzdělávacích seminářů. V loňském roce se zaměřily hlavně na získávání instrukcí k „Rámcovému programu pro předškolní vzdělávání“. Navštívily i akce z oblasti hudební výchovy, komunikace a rozvoje pohybových dovedností dětí. Informace si vzájemně předávají. Další vzdělávání pedagogických pracovníků v základní škole je limitováno především finančními prostředky, někdy i organizačními problémy. Prioritou jsou semináře cizích jazyků a výpočetní techniky. Základním školením počítačové gramotnosti prošlo pět učitelů, vyučující informatiky získal certifikát správce počítačové sítě.

Rozdělení kompetencí mezi ředitelem školy, zástupcem a dalšími osobami není písemně zpracováno. Bývalá ředitelka mateřské školy je od 1. ledna 2003 vedoucí učitelkou, její postavení však v době inspekce nebylo ošetřeno žádným dokladem ze strany vedení organizace. V písemné podobě jsou k dispozici jen náplně práce provozních zaměstnanců. Pedagogičtí pracovníci základní školy se řídí „Vnitřním řádem pro učitele“. „Školní řád ZŠ Damník“ je sepsán podrobně, postihuje všechny důležité momenty práce školy. Učitelky předškolního zařízení plní úkoly dle „Školního vzdělávacího programu MŠ Damník pro školní rok 2002/2003“. „Řád mateřské školy pro zaměstnance“ a „Vnitřní řád pro rodiče“ nejsou vytvořeny na základě skutečných podmínek. Bývalá ředitelka použila dokumenty zpracované jako metodickou pomoc softwarovou firmou. Oba materiály tak obsahují údaje, které nejsou v souladu s činností zařízení, jsou neúplné i nepravdivé.

Potřebné informace získávají pracovníci z nástěnek, při operativních poradách, pedagogických radách a při každodenním osobním styku. Žákům jsou sdělení předávána prostřednictvím třídních učitelů, školního rozhlasu a nástěnek. Zákonní zástupci jsou informováni o aktuálním prospěchu a chování svých dětí a o dění ve škole pomocí žákovských knížek, dopisů nebo osobně při informačních odpoledních, která se konají dvakrát ročně, a při individuálně domluvených návštěvách. V mateřské škole se informace k rodičům dostávají především při přímém kontaktu s pedagogickými pracovníky při předávání dětí a dále pak písemnou formou na nástěnce, kde je předkládán i týdenní vzdělávací program. Širší veřejnost se se zprávami o činnosti školy seznamuje v místním „Damníkovském zpravodaji“, který vydává obecní úřad. O sportovních úspěších žáků se píše i v Lanškrounských listech, případně Orlických novinách. Pro občany škola připravuje divadelní představení a vánoční výstavy.

Personální podmínky jsou průměrné.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Areál školy tvoří dvě vzájemně propojené jednopatrové budovy. Dvě kmenové učebny 1. stupně sídlí v jednom pavilónu společně s mateřskou školou, školní družinou, knihovnou,

dílnami a odbornou pracovní výtvarné výchovy. Společná třída 2. a 5. ročníku se nachází v přízemí druhého bloku, ve kterém jsou umístěny i učebny 2. stupně spolu se sborovnou a kanceláři vedení školy. Jsou zde i odborné pracovní přírodopisu, chemie a fyziky, výpočetní techniky a cizích jazyků. Všechny třídy jsou prostorné a světlé, vybavené starším, opotřebovaným, ale funkčním nábytkem, vyhovujícím velikosti žáků. V zadní části učeben 1. stupně jsou koberce, jejich využití k psychorelaxaci žáků bylo však zřetelné pouze v některých hodinách. V kmenových třídách na 2. stupni se uskutečňuje výuka českého jazyka, matematiky, dějepisu, zeměpisu, občanské a rodinné výchovy. Fyzika a chemie je převážně vyučována v samostatné odborné pracovní, vybavené a zařízené k provádění žákovských a demonstračních pokusů. Rozvod vody ve středovém pultu je poškozen a není možno jej používat. Výuka informatiky probíhá v nově zařízené učebně, která byla vybavena v rámci projektu „Internet do škol“. Školní družina má k dispozici menší samostatnou učebnu. Její prostory jsou pro stávající počet přihlášených žáků velmi stísněné. Vybavení tvoří letitý nábytek, chybí zde umývadlo. Družina v co největší míře zařazuje pobyt venku, využívá obecní hřiště a školní zahradu.

Hlavní zázemí mateřské školy tvoří dvě přibližně stejně velké, dveřmi navzájem spojené místnosti. Jednou z nich je třída, využívaná pro spontánní a řízené činnosti a k pohybovým aktivitám. Děti se zde také stravují. Druhá slouží jako stabilní ložnice a současně sklad. Pro odpolední odpočinek dětí je značně neúrodná. Třída je účelně uspořádaná. Jsou v ní vytvořena zákoutí pro námětové hry, pracovní činnosti a odpočinek. Stolky a židle svojí výškou neodpovídají fyziologickému vzrůstu dětí. Volný prostor je využíván k rozvoji náročnějších her a společných aktivit. Malba na zdech kolem dveří a u hracích koutků je zašlá, koberec je místy ušpiněný. Z estetického hlediska je prostředí třídy pro děti méně podnětné. K výzdobě učitelky využily starší reprodukce s pohádkovými motivy (krteček), zastoupení dětských prací bylo minimální. Mateřská škola má vlastní sociální zařízení, ke kterému je přístup přes chodbu. Toaletní papír si berou děti ve třídě, ručníky mají pověšeny v prostoru umývárny. Umývadla a misky s mýdlem zde byly značně znečištěné. Šatna je umístěna pod schodištěm, její prostor není uzavřen a zajištěn proti odcizení věcí a vstupu jiných osob. Navíc stavební úpravou, zateplením vchodu směrem do budovy, zůstala akumulací kamna ve vybudovaném zádveří a děti se převlékají v chladu.

Hračky jsou v mateřské škole funkčně rozloženy, děti k nim mají volný přístup, stejně jako k základní nabídce výtvarného a pracovního materiálu. Panenky a plyšové hračky nejsou udržované v dostatečné čistotě. V základní škole žáci při vyučování používají aktualizované učebnice a učební texty, na 1. stupni mají k dispozici navíc pracovní sešity. V 1. třídě na začátku školního roku obdrželi základní školní potřeby. Potřebné pomůcky jsou v kabinetech v dostačujícím množství, kvalitu některých snižuje starší datum výroby. Didaktická technika je ve škole zastoupena především zpětnými projektory, magnetofony a videorekordéry. Výpočetní techniku reprezentuje šest žákovských počítačů a jeden učitelský, s připojením k lokálnímu serveru a na internet. Tisk probíhá na laserové tiskárně. Čtyři starší počítače, instalované ve zvláštním kabinetu, sloužily v době inspekce žákům volně před začátkem a po skončení vyučování.

Materiální podmínky se vedení školy snaží v rámci finančních možností postupně zlepšovat. V současné době probíhá obměna map a nástěnných obrazů. Učební pomůcky zařazují do vyučování v dostatečném počtu jen někteří pedagogové, jiní zásadu názornosti opomíjejí. Obdobné to je i s didaktickou a počítačovou technikou. Jednotlivé prostory školy (např. učebna výpočetní techniky, výtvarné výchovy a tělocvična) slouží v odpoledních hodinách zájmové činnosti žáků.

Materiálně-technické podmínky jsou průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vzdělávacích programů

Škola si pro výuku zvolila vzdělávací program Základní škola, čj. 16 847/96-2. Učební plán nebyl dodržen v 8. ročníku, kde schválený dokument určuje celkový počet 30 vyučovacích hodin týdně. Zařazena však byla 31 hodina. Týdenní časové dotace vyučovaných předmětů jsou plněny. Probírané kapitoly a jejich začlenění do systému výuky odpovídalo učebním osnovám. Obsahová duplicita učiva nebyla shledána, jeho návaznost byla zřetelná. Kontrolou třídních knih za školní rok 2001/2002 bylo zjištěno, že v předmětu dějepis v 9. ročníku nebyl probrán tematický celek „Československo a svět ve 2. polovině 20. století“. Mimo vyučování mohou žáci navštěvovat nepovinný předmět - náboženství a zájmové útvary – informatika, atletika, výtvarný a myslivecký kroužek.

Povinná dokumentace školy je vedena v daném rozsahu a stanovenou formou. Zápisy v třídních knihách dokládají plnění učebních osnov a systematickosti výuky. Třídní výkazy a katalogové listy žáků, zachycující výsledky vzdělávání, jsou vyplňovány dle pokynů. Při jejich kontrole bylo shledáno, že jeden žák 2. ročníku byl v pololetí školního roku 2001/2002 přeřazen do 1. ročníku.

Dohled ředitele nad plněním učebních plánů a osnov se uskutečňuje na začátku školního roku při kontrolách vypracovaných tematických plánů k jednotlivým předmětům a dále při hospitační činnosti.

Kromě 8. ročníku probíhá výuka v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu. Povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov není účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání na 1. stupni

Kvalita vzdělávání je hodnocena na základě hospitační činnosti v 1. – 5. ročníku v hodinách českého jazyka, matematiky, prvouky a přírodovědy.

Motivování žáků probíhalo většinou zpěvem písniček, vyprávěním či soutěžemi a pohádkami. V průběhu výuky některé učitelky využívaly znalostí žáků z jiných předmětů a z praxe, vyučování zpestřovaly zajímavostmi k učivu. Při hodnocení zohledňovaly individuální možnosti žáků. V několika hodinách se objevilo jejich časté napomínání a ukázkování.

V českém jazyce žáci procvičovali mluvnické učivo, rozvíjeli svoji slovní zásobu a vyjadřování. Pracovali frontálně v lavicích i ve skupinách na koberci. Při psaní byli vedeni k pečlivé úpravě a vytváření správných návyků. Hodiny matematiky měly různý průběh. Některé byly promyšleně připravené, se smysluplnými činnostmi a snahou učitelky zapojit žáky po většinu vyučovací jednotky. Žáci vyřešili množství příkladů a slovních úloh, bylo rozvíjeno jejich logické myšlení a samostatnost. V jedné z vyučovacích lekcí převažovala samostatná činnost žáků, v další se projevila nevhodná organizace výuky a neefektivní náplň. Velmi málo vytížení žáci po většinu hodiny vyrušovali, neboť učitelka se věnovala skupince slabších žáků u tabule, kde opravovali příklady z písemného opakování. Výuka prvouky a přírodovědy se většinou zakládala na vlastním poznání žáků s využitím názorného materiálu. V jedné hodině byla patrná velmi malá autorita učitelky, podpořená nezáživnými, frontálními metodami práce. Nežádoucí, rušivé chování některých žáků při výkladu vyučující řešila tak, že jim zadala samostatnou činnost do pracovních sešitů. Z názorných pomůcek byly použity nástěnné obrazy, obrázky k tématu učiva, váhy a závaží, nerosty a horniny, karty s příklady, počítadla, dřevěný metr a

potravin. Ve většině vyučovacích jednotek učitelky rozvíjely komunikativní dovednosti žáků, některé vytvářely prostor pro vzájemnou diskusi s možností uplatnění vlastního názoru žáků. Žáci byli vedeni k sebekontrolě, samostatnosti a odpovědnosti za svou práci.

Výuka ve sledovaných předmětech na 1. stupni měla celkově průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyce 4. – 7. ročník

Vymezené vyučovací cíle se shodovaly s aktuálním složením tříd. Příprava učitelky bez odborné způsobilosti pro výuku anglického jazyka byla svědomitá.

Vyučující žáky motivovala především různými hrami, zajímavými úkoly, pochvalou a povzbuzením. Při výuce většinou uplatňovala kladné, motivující hodnocení. Celkové zhodnocení činnosti v závěru hodin leckdy chybělo.

Vyučovací lekce začínaly klasickým opakováním slovní zásoby, kdy učitelka říkala izolovaná slova česky a žáci je překládali. Další část vyučovacího času byla věnována různorodé práci s textem - četbě, překladu, reprodukci, vyhledávání informací atd. Činnost s učebnicí a pracovním sešitem vhodně doplňoval poslech magnetofonu a promítání videoukázek. Průběžně byly uplatňovány prvky kooperativního učení při nácviku rozhovorů, při procvičování gramatických jevů, při komunikativních hrách. Pokyny vyučující udílela nejčastěji v angličtině s českým překladem. Tempo výuky přizpůsobovala okamžité situaci. V některých hodinách chyběla relaxační část. Ve všech vyučovacích jednotkách byli žáci důsledně vedeni k rozvoji komunikativních dovedností.

Úroveň výuky anglického jazyka je hodnocena jako velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání na 2. stupni

Český jazyk

Členění předmětu na jazykové vyučování, literaturu a slohový výcvik je v souladu s požadavky realizovaného vzdělávacího programu. Navštívené hodiny měly stanovené přiměřené výukové cíle. Pedagogové byli na výuku pečlivě připraveni.

Učitelé využívali k motivaci žáků pochvalu, povzbuzení, netradiční formu činnosti – hru, skupinovou práci apod. Vycházeli z žákovských osobních zkušeností, zapojovali mezipředmětové vztahy. Hodnocení prováděli průběžně, většinou mělo charakter pozitivní motivace. V několika hodinách byli žáci vedeni k sebehodnocení. Klasifikace známkou se vyskytla jednou. V závěru většiny vyučovacích jednotek nechybělo shrnutí učiva a zhodnocení práce žáků.

Struktura výuky odpovídala vymezeným cílům i věku žáků. Metody a formy činnosti se zaměřovaly především na práci jednotlivců. Pouze v jedné hodině slohového výcviku byla zařazena skupinová aktivita. Vyučující využívali převážně techniku výkladu, občas vytvářeli prostor i pro samostatné, aktivní učení, kdy žáci sami vyhledávali potřebné informace. V rámci literární výchovy byla vhodně zařazena společná četba ukázky i individuální přednes básně. Pedagogové vydávali jasné pokyny, tempo výuky žákům vyhovovalo. Relaxační prvky se neobjevovaly. Kromě učebnic a čítanek žáci v hodinách pracovali se Slovníky spisovné češtiny a s Encyklopedií Diderot. Komunikace učitelů se žáky byla intenzivní, vycházela z jejich přirozené autority a z oboustranného respektování předem dohodnutých pravidel. Vyučující vytvářeli prostor pro diskusi, žáci měli možnost vyjádřit svůj názor.

Úroveň výuky českého jazyka je hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Ve všech sledovaných hodinách pedagogové stanovili reálné výukové cíle, přiměřené věku a schopnostem žáků. Probírané kapitoly vycházely z tematických plánů. Příprava učitelů na vyučování byla kvalitní, promyšlená. V 9. ročníku výuku doplňuje volitelný předmět cvičení z matematiky, zaměřený na přípravu žáků k přijímacím zkouškám na střední školy.

Vyučující žáky motivovali v úvodu hodin matematickou rozvíčkou, průběžně pak zajímavými úlohami, pochvalou, povzbuzením, oceněním za práci (tzv. malé jedničky). Po zařazení samostatné činnosti vždy následovala kontrola správnosti řešení, žáci měli možnost zpětné vazby. Hodnocení bylo zaměřeno pozitivně. V závěru výuky občas chybělo celkové zhodnocení žákovských výkonů.

Vyučování matematiky vedli učitelé frontálním způsobem, střídaly se společné a samostatné aktivity. Jedenkrát byla zařazena práce ve dvojicích. Při vyvozování nových poznatků pedagogové spolupracovali se žáky, rozvíjeli jejich logické myšlení, vytvářeli prostor pro otázky. Procvičování a upevňování získaných vědomostí věnovali dostatek času. Tempo výuky korespondovalo s možnostmi žáků, relaxační prvky vyučující začleňovali v omezené míře. Vyučování zpestřily některé pomůcky – modely těles, fólie s příklady, kartičky s geometrickými zápisy, nakopírované pracovní listy apod. Vzájemná komunikace mezi učiteli a žáky byla založena na oboustranné důvěře a akceptování dohodnutých pravidel.

Úroveň výuky matematiky je hodnocena jako velmi dobrá.

Fyzika, chemie a zeměpis

Chybějící odborná způsobilost učitelů pro výuku daných předmětů měla negativní vliv na efektivitu práce, na pestrost používaných metod a na plánování hodin jenom výjimečně. Učitel chemie byl proškolen v oblasti bezpečnosti práce s nebezpečnými látkami, u používaných chemikálií změnil označení dle příslušných aktuálních předpisů.

V úvodu většiny vyučovacích jednotek učitelé seznamovali žáky s plánem výuky. Do hodin zařazovali praktické aplikace probírané látky a regionální zajímavosti. Několikrát vhodně využili didaktickou techniku, v rámci zeměpisu i encyklopedie. Celkové zhodnocení práce a pochvala žáků, kteří se na průběhu výuky aktivněji podíleli, se objevovala jen výjimečně.

Vyučující vedli hodiny většinou frontálním způsobem, kdy převaha iniciativy vycházela od nich. Občas zařazené skupinové aktivity zvyšovaly zapojení žáků i úroveň vyučování jako celku. Část vyučovacích jednotek byla jednotvárná a po stránce použitých metod chudá. Během úvodního zjišťování znalostí učitelé v některých třídách žáky vhodně zaměstnávali samostatnou prací včetně alternativních úkolů pro rychlejší. Do výuky fyziky a chemie zapojovali názorné pomůcky, v menší míře i demonstrační pokusy. V jedné hodině fyziky se výklad odvíjel od motivačně promítané videokazety, v jiné byl promyšleně založen na provádění žákovských pokusů. Chyby odborného rázu byly výjimkou. Činnost ve sledovaných vyučovacích jednotkách zeměpisu byla založena na práci s mapami, grafy a tabulkami. Žáci byli v daných aktivitách zblhlí a pohotiví. Učivo mělo logickou strukturu s důrazem na souvislosti a regionální aspekty. Zadaný test byl orientován téměř výhradně na prověření znalostí. Otázek na zjištění pochopení souvislostí a ověření dovedností v něm bylo málo. V uvolněné a přátelské atmosféře žáci s učiteli přirozeně spolupracovali. Pouze ve dvou vyučovacích hodinách zneužívali benevolenci vyučujícího a nižší efektivitu využití času k nekázní a rušení.

Průběh a výsledky vzdělávání ve fyzice, chemii a zeměpisu jsou velmi dobré.

Hudební výchova a výtvarná výchova

Zápisy v třídních knihách svědčí o pestrém obsahu výuky v daných předmětech. Vyučující byly na hodiny připraveny. Scházející odbornou způsobilost u učitelky výtvarné výchovy nahrazovalo její nadšení a zájem o umění.

Žáci byli ve všech vyučovacích jednotkách motivováni seznámením s náplní hodiny, při hudební výchově poslechem tematicky zaměřených skladeb a možností výběru písní na rozezpívání. V hodinách výtvarné výchovy probíhala motivace rozhovorem ke ztvárňovanému tématu. Učitelky žáky často chválily a povzbuzovaly k lepším výkonům.

Výuka hudební výchovy byla založena na zpěvu množství písní, jejichž repertoár byl přiměřený věku žáků. Ti zpívali se zájmem a radostí. K poslechu hudebních děl sloužil radiomagnetofon. Teoretická složka vhodně doplňovala část hudební a poslechovou. Při výtvarné výchově žáci pracovali podle podrobného výkladu vyučující. Ukázka hotového výtvaru naznačila očekávaný výsledek jejich práce. Netradiční námět jedné z hodin podnítl tvořivost a fantazii žáků, kteří byli vlastní činností velmi zaujati. Učitelka je vedla k pečlivosti, čistotě a estetickému cítění. Komunikace vyučujících se žáky byla klidná a příjemná. Vždy byla respektována osobnost žáka a jeho individuální možnosti. Při výuce byl patrný kladný vztah žáků k předmětu, podpořený trpělivým a klidným přístupem učitelek.

Sledované hodiny hudební výchovy a výtvarné výchovy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Informatika

Tematické plány předmětu obsahově pokrývají většinu stěžejních témat oboru. Pro 7. i 8. ročník jsou téměř totožné, protože všichni žáci začínají v nově vybavené učebně a s novými programy. Nácviku základní obsluhy počítačů je věnován dostatek času.

Učitel začínal hodiny opakováním minulé látky. Během výkladu žáky hojně chválil a povzbuzováním jim dodával sebedůvěru. Neformální motivací ve výuce byla vlastní využitelnost získávaných poznatků a fakt, že v případě včasného zvládnutí probírané látky mohli žáci „brouzdat“ internetem. Závěrečné hodnocení a motivační chválení učitel neprováděl.

Hlavní metodou výkladu byl frontální rozhovor se žáky v lavicích, které jsou oddělené od počítačů a umožňují klasickou výuku. Během hodin byli žáci aktivní a o prezentovanou látku projevovali živý zájem. Učitel propojoval jejich dřívější zkušenosti a znalosti s novými poznatky. Velmi vhodně poukazyval na analogie v ovládnutí popisovaných programů, seznamoval žáky s různými možnostmi provedení požadovaných operací a ponechával na jejich volbě, kterou variantu budou preferovat. Negativním jevem bylo, že teoretické objasňování učiva průběžně neprovázely praktické ukázky nebo alespoň nákresy. Vyzkoušení nových vědomostí a dovedností bylo od výkladu odděleno - následovalo uceleně až po zápisu do sešitů. V hodinách vládla přátelská atmosféra, žáci komunikovali s učitelem na partnerské úrovni. Nebylo třeba řešit žádné kázeňské problémy.

Průběh a výsledky vzdělávání v informatice jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Ke zjišťování výsledků vzdělávání využívá vedení školy především komerčně vydávané testy. Po jejich vyhodnocení jsou žáci informováni o své úspěšnosti a učitelé seznamováni s jejich analýzou. Zpětnou vazbu o úrovni výuky poskytuje také umístění žáků v různých soutěžích a výsledky přijímacího řízení na gymnázia a střední školy.

Zhodnocení práce školy za uplynulý školní rok je pravidelně prováděno na úvodní pedagogické radě v srpnu každého roku. V písemné formě se posouzení výsledků vzdělávání a výchovy objevuje ve „Výroční zprávě o činnosti školy“.

Celkově je průběh vzdělávání v předmětech český jazyk, matematika, anglický jazyk, prvouka, přírodověda, fyzika, chemie, zeměpis, hudební výchova, výtvarná výchova a informatika hodnocen jako velmi dobrý.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Mateřská škola

Ve „Školním vzdělávacím programu MŠ Damníkova na školní rok 2002/2003“ je vytyčen hlavní koncepční záměr - prohlubování rozvoje dítěte v oblasti komunikace a řeči. Daný cíl je zapracován do tří dílčích okruhů a následně do podrobněji stanovených úkolů. Obsah vzdělávací práce je sestaven na celý rok do měsíčních tematických celků a dílčích podtémat. Týdenní program zahrnuje také náměty pro činnost venku i odpolední aktivity. Potřeba pohybu dětí je uspokojována pravidelným zařazováním ranního cvičení a dvouhodinovým pobytem na čerstvém vzduchu. V denním režimu je vytvořen i prostor pro diferencovaný odpočinek. Závěrečná týdenní hodnocení jsou převážně zaměřena na výsledky dětí, méně na účinnost zvoleného tématu, použité prostředky, formy a metody.

Evidence dětí v mateřské škole je neúplná. Neobsahuje u většiny dětí rozhodnutí o zařazení do předškolního zařízení. V evidenčních listech nejsou vedeny záznamy o průběhu pobytu dětí v mateřské škole. Osobní údaje jsou zabezpečeny proti jejich zneužití.

Hospitace byla provedena u učitelky s kratší praxí. Obsah vzdělávací práce měla dobře promyšlený. Do spontánních činností připravila nabídku pracovních a výtvarných aktivit. Při vystřihování obrázků zvířat z časopisů měly děti volnost ve výběru jednotlivých druhů s tím, že vyhledávaly exotické. Ve výtvarné činnosti společně ztvárňovaly obraz pralesa. Zde pracovaly převážně dle pokynů učitelky a za pomoci jednoduchých náčrtů, čímž byl částečně omezován přirozený rozvoj jejich fantazie. V průběhu práce učitelka s dětmi hovořila, postupně rozvíjela téma, reagovala na zvědavé otázky a vyprávění dětí, nejasnosti vysvětlovala pomocí encyklopedie. Do těchto aktivit se děti zapojovaly podle svého zájmu, nebo si mohly rozvinout hru podle svého přání. Ukončení spontánních činností bylo společné, bez ohledu na dobu potřebnou k uklidnutí jednotlivých hraček a zhodnocení.

Režimové momenty, přechody mezi aktivitami i následné podání svačiny a tělovýchovná chvilka byly realizovány frontálně. Ranní cvičení započalo nevhodně ve velmi krátkém časovém odstupu po svačině. Zdravotní cviky byly předvedeny dobře, učitelka dbala na jejich správné provedení dětmi. Celkový zdravotní účinek cvičení však byl nižší, neboť se učitelce děti nepodařilo zcela zklidnit a cviky „prožít“. V průběhu hospitace byla zjištěna skutečnost, že se uklízečka zúčastňuje výchovně vzdělávacího procesu. Byla přítomna při ranních hrách a cvičení a částečně nevhodně zasahovala do práce učitelky (uklízela hračky, poučovala děti). Tato činnost se neslučuje s její pracovní náplní.

Hlavní řízená činnost byla obsahově pestrá, skládala se z několika vzdělávacích složek, které na sebe logicky navazovaly. Učitelka si při ní dovedla získat spontánní zájem všech dětí. Aktivitu soustředila do prostoru před tabulí, kde však měly kolem sebe málo místa. Využila „výrobky“ zhotovené v době ranních her. Měla připravenou řadu drobných úkolů pro jednotlivce i pro práci ve skupinách. Průběžně hodnotila výkony dětí, čímž je po celou dobu aktivizovala. Všechny pracovaly se zápallem. Při odpovědích, sdělování pocitů a vlastních poznatků hovořily

jeden přes druhého, bez usměrňování a ohledu na ostatní. Zvolené metody měly charakter tvořivé dramatiky, jednotlivé aktivity byly dobře navozeny, ale projevíly se zde ještě malé pedagogické zkušenosti učitelky, především v organizaci celé hlavní řízené činnosti.

V průběhu sledované vzdělávací činnosti děti prokázaly bohaté poznatky z rozvoje poznání, dovedly přemýšlet, srovnávat, pracovat s encyklopedií zvířat. Vcelku zvládaly vystřihování, techniku práce s vodovými barvami. Pohybová úroveň byla rovněž velmi dobrá. Dílčí nedostatky se projevíly v okruhu komunikace a vztahů. Menší schopnost spolupracovat byla zřetelná při hře. Rezervy jsou v oblasti rozvoje sebeobslužných dovedností. Z předložených výtvarných prací vyplývá zařazování různých technik, práce s různorodým materiálem. Grafomotorické cviky nejsou dokladovány.

Realizace vzdělávacího programu v mateřské škole je v souladu s obecně platnými cíli předškolní výchovy. Při kontrole povinné dokumentace bylo zjištěno porušení obecně závazných předpisů v evidenci žáků. Spontánní a řízené činnosti měly celkově průměrnou úroveň. Některé rezervy ve volbě metod, v organizaci a pedagogických přístupech, které se v práci učitelky objevily, byly způsobeny především malou mírou jejích pedagogických zkušeností.

Školní družina

Provoz školní družiny je odpolední od 11:30 do 16:15 hodin. Prázdninová činnost není rodiči žáků požadována. Na provoz obec požaduje finanční příspěvek ve výši 10 Kč měsíčně za žáka. Částka je vybírána jedenkrát za půl roku.

Vychovatelka vede povinnou dokumentaci pečlivým způsobem na předepsaných tiskopisech. Týdenní skladba zaměstnání je rozdělena tematicky. Obsahuje činnosti odpočinkové, hudebně-pohybové, esteticko-výchovné, literární, výtvarné, přírodovědné, pracovní, sportovní, rekreační a přípravu na vyučování. Jedenkrát týdně, zpravidla ve středu, je zařazováno rekreační odpoledne. Výchovně vzdělávací činnost družiny vychází z místních podmínek a úzce navazuje na chod základní školy. Rozsah provozu je přizpůsoben požadavkům rodičů a rozvrhu hodin žáků. Mezi vychovatelkou a ostatními pedagogickými pracovníky funguje těsná spolupráce. Kontrolní činnost ze strany ředitele probíhá neformálně. Školní družina se spolupodílí na pořádání školních aktivit.

Podle zápisů v „Přehledu výchovně vzdělávací práce“ je činnost družiny pestrá a pro žáky zajímavá. Při vhodném počasí je zařazován denně pobyt venku – tematické vycházky do přírody, sportovní hry na hřišti, zájmové činnosti na školní zahradě, rekreační odpoledne. Ve třídě žáci vyrábějí drobné výrobky z přírodnin a kartonu, malují, čtou, soutěží a hrají stolní hry. V závěru odpoledne mohou se souhlasem rodičů vypracovat domácí úkoly. Při všech aktivitách jsou žákům připomínány psychohygienické zásady, výchovné využití je samozřejmostí.

Při hospitační činnosti byly zařazeny odpočinkové aktivity, četba na pokračování, zábavné soutěže podle výběru žáků. Někteří volili podle vlastního zájmu stolní hry ve dvojicích. Při všech činnostech byla vytvářena pohodová atmosféra, žáci měli možnost volby zaměstnání. Vychovatelka uplatňovala soutěživé formy práce, jejich organizaci měla dobře promyšlenou. V další části odpoledne bylo zařazeno bruslení a klouzání na blízkém kluzišti.

Činnost školní družiny je hodnocena jako velmi dobrá.

Školní jídelna

Kapacita školní jídelny je 250 jídel. Podle výkazu o společném stravování dětí a mládeže Škol (MŠMT) V 17–01 bylo k 15. říjnu 2002 zapsáno k odběru stravy 98 žáků základní školy,

20 dětí mateřské školy a 19 pracovníků školy. V rámci využití kapacity jídelny provozuje škola hostinskou činnost v oblasti stravovacích služeb pro veřejnost. V současné době se zde stravuje 40 cizích strávníků.

Od 1. ledna 2003, kdy se školní jídelna stala součástí základní školy, byla zrušena funkce vedoucí školní jídelny. Její kompetence jsou v současné době rozděleny mezi vedoucí kuchařku a administrativní pracovníci. Písemná pracovní náplň vedoucí kuchařky nebyla v době inspekce aktualizovaná. Školní jídelna má vypracovaný provozní řád, ve kterém jsou uvedeny základní informace a pravidla. Stravu připravují tři kuchařky a jedna pracovnice provozu. Na přípravu obědů pro cizí strávnicky je určena další zaměstnankyně se sníženým pracovním úvazkem.

Školní jídelna je umístěna v suterénu jedné z budov školy. Prostory vyhrazené ke stolování jsou vzhledem k počtu stravovaných dostačující. Obědy je možné přihlásit nebo odhlásit den předem. U výdeje se každý odběratel stravy prokáže zakoupenou stravenkou. Bezpečnost žáků zajišťuje pedagogický dozor. Použité stolní nádobí strávnicki odnášejí k podávacímu oknu umývárny, takže nedochází ke křížení čistého a nečistého provozu. Cizí strávnicki si buď obědy odnášejí v jídlonosičích domů, nebo využívají jídelnu v určené době, mimo stravování žáků. Rozvrh vyučování umožňuje dostatek času na konzumaci stravy.

Pokrmu pro mateřskou školu jsou přenášeny zaměstnankyní kuchyně do značně vzdálené příruční kuchyňky. Děti jedí ve třídě pod dohledem učitelek. Systém podávání pokrmů je samoobslužný, u mladších dětí s pomocí dospělých. Jednotlivá jídla mají časový odstup tři hodiny. Pitný režim je dodržován. Ve třídě měly děti po celou dobu k dispozici nádobu s čajem, návyk k pití však nemají ještě zcela vytvořen.

Kuchyně je zařízena účelným technologickým vybavením a pracovními plochami viditelně označenými podle používání. Uspořádání provozních linek zaručuje plynulý výrobní proces. Potraviny jsou uskladněny ve skladech a mrazicích zařízeních dle hygienických požadavků. Prošlá záruční lhůta potravin nebyla zjištěna.

Školní jídelna je funkční a slouží svému účelu.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Zřizovací listina školy ze dne 15. října 2002, čj. 109/2002, je v souladu s Rozhodnutím o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 27. listopadu 2002, čj. 30 993/02-21.
- Údaje o počtech žáků v třídních výkazech 1. – 9. ročníku souhlasí s daty uvedenými ve výkazu o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 k 30. září 2002.
- Organizace vyučování není v souladu s platnými předpisy. Přestávky po 3. a 6. vyučovací hodině trvají 5 minut, stanovená délka je 10 minut. Důvodem zkrácení jsou brzké odjezdy autobusů do okolních obcí. Výjimku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k úpravě délky přestávek škola nemá. Ředitel žádal dopisem ze dne 7. října 2002 referát školství Okresního úřadu Ústí nad Orlicí o povolení zkrátit uvedené přestávky. Vyrozumění neobdržel.
- Při kontrole oblastí BOZP, zaměřených zejména na bezpečnost a ochranu zdraví žáků, byly zjištěny určité nedostatky v dokumentaci a některé drobné technické závady.
- V průběhu inspekce bylo ve škole provedeno dotazníkové šetření ve prospěch výzkumného úkolu „Stav výuky fyziky v základních školách a ve středních školách“, jehož řešiteli jsou Západočeská univerzita v Plzni, fyzikálně pedagogická sekce Jednoty českých matematiků a fyziků a Česká školní inspekce. Zúčastnili se učitelé a žáci jedné vybrané třídy. Veškerá dokumentace použitá při šetření žáků byla předána prostřednictvím ústředí ČŠI

k souhrnnému zpracování. Učitelé, kteří se dobrovolně zapojili do výzkumu, mohli odeslat záznamové listy přímo zástupci fyzikálně pedagogické sekce JČMF. Údaje, související s výzkumným šetřením, nebyly použity k hodnocení školy, které se provádí v rámci inspekční činnosti.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy ze dne 15. října 2002, čj. 109/2002
2. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 27. listopadu 2002, čj. 30 993/02-21
3. Třídní knihy 1. - 9. ročníku - šk. rok 2002/2003
4. Třídní knihy 1. - 9. ročníku - šk. rok 2001/2002
5. Třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. - 9. ročníku - šk. rok 2002/2003
6. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 ke 30. září 2002
7. Rozvrhy hodin tříd – šk. rok 2002/2003
8. Žádost o povolení zkrácení přestávek ze dne 7. října 2002
9. Učební plán - šk. rok 2002/2003
10. Výroční zpráva školy za rok 2001/2002
11. Zápisy z pedagogických rad – od šk. roku 2000/2001
12. Protokoly o komisionálních zkouškách ve šk. roce 2000/2001 a 2001/2002
13. Školní řád ZŠ Damníkovo ze dne 1. září 2002
14. Vnitřní řád pro učitele - šk. rok 2002/2003
15. Náplně práce provozních zaměstnanců školy - šk. rok 2002/2003
16. Tematické plány učiva hospitovaných předmětů - šk. rok 2002/2003
17. Kniha úrazů - šk. rok 2002/2003
18. Výkaz o mateřské škole Škol (MŠMT) V 1-01 ke 30. září 2002
19. Školní vzdělávací program MŠ Damníkovo pro školní rok 2002/2003
20. Tematický plán mateřské školy pro školní rok 2002/2003
21. Třídní vzdělávací program na měsíc leden 2003
22. Evidence dětí mateřské školy (příhlášky, rozhodnutí, evidenční listy) - šk. rok 2002/2003
23. Pověření rodičů k odvádění dětí z mateřské školy - šk. rok 2002/2003
24. Přehled o docházce dětí do mateřské školy - šk. rok 2002/2003
25. Organizace dne v mateřské škole - šk. rok 2002/2003
26. Vnitřní řád pro rodiče ze dne 5. srpna 2002
27. Řád mateřské školy pro zaměstnance - šk. rok 2002/2003
28. Pracovní smlouva učitelky čj. 778/01/Krp od 3. září 2001 do 31. prosince 2001
29. Dohoda o změně pracovní smlouvy učitelky čj. 833/01/Krp od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2002
30. Záznamy z hospitací provedených v mateřské škole dne 27. září 2002 a 9. prosince 2002
31. Plán hospitací v mateřské škole pro školní rok 2002/2003
32. Plán pedagogických porad v mateřské škole pro školní rok 2002/2003

33. Výkaz o společném stravování dětí a mládeže Škol (MŠMT) V 17–01 k 15. říjnu 2002
34. Pracovní náplň vedoucí kuchařky ze dne 27. ledna 1999
35. Provozní řád školní jídelny ze dne 1. září 2001
36. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny - šk. rok 2002/2003
37. Zápisní lístky žáků do školní družiny – šk. rok 2002/2003
38. Osvědčení o absolvování školení vedoucích pracovníků v oblasti BOZP a PO ze dne 27. března 2002
39. Osvědčení o absolvování školení o chemických látkách a chemických přípravcích ze dne 18. února 2002
40. Přehled nebezpečí, popis a charakteristika rizik v platnosti od listopadu 2001
41. Zásady chování ve školní dílně - šk. rok 2002/2003
42. Řád odborné učebny vaření - šk. rok 2002/2003
43. Bezpečnostní pokyny pro učebnu fyziky a chemie - šk. rok 2002/2003
44. Požární kniha
45. Protokol z hygienického šetření ze dne 22. dubna 2002

ZÁVĚR

Dětem v mateřské škole i žákům v základní škole a ve školní družině se věnují pedagogičtí pracovníci, kteří svým vzděláním splňují požadavky odborné a pedagogické nebo jen pedagogické způsobilosti pro danou činnost. Ředitel kromě pedagogické rady nemá zřízené žádné další poradní orgány. Kontrolní činnost, probíhající většinou neformálně, není dostatečně účinná. Nedostatky byly shledány v plnění učebního plánu a učebních osnov. V době inspekce se vedení školy ještě ne zcela vypořádalo po administrativní stránce se sloučením s mateřskou školou a školní jídelnou a přechodem na právní subjektivitu. Chyběly mnohé aktualizované materiály důležité pro provoz školy.

Škola soustřeďuje pod jednou střechou kromě tělocvičny veškeré prostory určené pro činnost žáků. Zařízení a vybavení je staršího data, postupně se ale začíná obměňovat. Nově vznikla učebna výpočetní techniky.

Při vyučování učitelé využívali převážně klasické vyučovací metody a formy práce zaměřené na činnost jednotlivců. Občas zařadili i prvky kooperativního a činnostního učení. Motivování žáků mělo různou úroveň. Komunikace mezi učiteli a žáky byla většinou založená na přirozené autoritě pedagogů, na respektování osobností žáků a na vzájemné důvěře.

Činnost mateřské školy a školní družiny je rozličná, pro děti zajímavá. Provoz obou zařízení koresponduje s požadavky rodičů. Evidence dětí v mateřské škole je neúplná. Školní jídelna plní svoji funkci.

Od předešlé orientační inspekce, provedené ve dnech 25. – 26. ledna 1999 a zapsané v inspekční zprávě čj. 105 042/99-2082, došlo k určitému zlepšení v rámci materiálních podmínek.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Mirka Machková	Mgr. Mirka Machková, v. r.
Členové týmu	PaedDr. Marta Hunalová	PaedDr. Marta Hunalová, v. r.
	Mgr. Jaroslav Loučka	Mgr. Jaroslav Loučka, v. r.
	Marcela Pechancová	Marcela Pechancová, v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Jitka Chalupníková
Rudolf Jahoda

V Ústí nad Orlicí dne 20. března 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. dubna 2003

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Jiří Malich	Mgr. Jiří Malich, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
KrÚ Pardubice, OŠMS	2003-04-17	105 168/03-5126
OÚ Damníkuv	2003-04-17	105 167/03-5126

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.